

ปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ORGANIZATIONAL FACTORS AFFECTING PRIVATE SCHOOL EFFECTIVENESS IN
ROI ET PROVINCE

14

พัชรลักษณ์ กมลเศษ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจสยา ภูมิพันธุ์**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ ภูมิพันธุ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยองค์กรของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดและ 3) สร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 294 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยองค์กรของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า ทุกปัจจัยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัจจัยลักษณะบุคคลในองค์กร ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และลักษณะองค์กร ตามลำดับ
2. ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารวิชาการ การบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ
3. การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยองค์กรลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ (X_4) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดได้ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .87 และมีอำนาจของการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 75.00 เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ ปัจจัยลักษณะของบุคคลในองค์กร (X_3) ปัจจัยลักษณะองค์กร (X_1) และปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) พบว่าตัวแปรพยากรณ์ดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 78.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .470, .191, .128 และ .120 และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .500, .185, .129 และ .123 ตามลำดับ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

** อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .385 + .470X_4 + .191X_3 + .128X_1 + .120X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = .500z_{x_4} + .185z_{x_3} + .129z_{x_1} + .123z_{x_2}$$

ABSTRACT

This research was aimed: 1) to study the organizational factors of private schools, 2) to study the effectiveness of private schools, and 3) to construct an equation to predict the effectiveness of private schools in Roi Et province. The sample for this study consisted of 294 administrators and teachers in private schools of general education in Roi Et province. The tool for collecting data was a 5-point rating scale questionnaire. Data were analyzed by frequencies, percentages, means and standard deviations. For hypothetical test, stepwise multiple regression was employed.

Results of the study were as follows:

1. The organizational factors of private schools in Roi Et province, in general was implemented at a high level. When each factor was considered, it was found that all organizational factors were implemented at a high level. By arranging the average scores from the most to the least, they were the factors of characteristics of organizational personnel, the nature of environment, administrative policies and practices, and characteristics of organization, respectively.

2. The effectiveness of private schools in Roi Et province, in general was effective at a high level. When each aspect of effectiveness was considered, it was found that all aspects were effective at a high level. By arranging the average scores from the most to the least, they were the aspect of academic administration, general administration, budget administration and personnel administration, respectively.

3. The construction of equation to predict the effectiveness of private schools in Roi Et province, it was found that the organizational factor of administrative policies and practices (X_4) was the best variable to predict the effectiveness of private schools in Roi Et province with statistical significance at .01 level. The multiple correlation coefficient was .87 and the power of prediction was 75%. When adding more variables of prediction, the factor of characteristics of organizational personnel (X_3), characteristics of organization (X_1) and the nature of environment (X_2), it was found that these variables could mutually explain the variance of private schools effectiveness in Roi Et province for 78.50% with statistical significance at .01 level. The regression coefficient of raw scores was .470, .191, .128 and .120 and the regression coefficient of standard scores was .500, .185, .129 and .123, respectively.

Predicting equation of raw scores

$$\hat{Y} = .385 + .470X_4 + .191X_3 + .128X_1 + .120X_2$$

Predicting equation of standard scores

$$\hat{Z}_y = .500z_{x_4} + .185z_{x_3} + .129z_{x_1} + .123z_{x_2}$$

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้หลายประการ ตามมาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คุณธรรมและประการที่สำคัญคือรัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวนำไปสู่การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ทำให้มีการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นหลายประการ อาทิ มีการกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาเป็นสามรูปแบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดให้จัดการศึกษาภาคบังคับเก้าปี กำหนดแนวการจัดการศึกษาให้มีการบริหารการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยองค์คณะบุคคล และกำหนดให้วิชาชีพครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง นอกจากนี้ยังมีการปฏิรูปที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่การปฏิรูปโครงสร้างโดยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการโดยแบ่งส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการใหม่เป็นบริหารราชการส่วนกลางและการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 บัญญัติว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 30 ให้โรงเรียนพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่และมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยมีภารกิจหลักสำคัญ คือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมีเจตคติที่ดี และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรคือมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ค่านิยมและการจัดการ และมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่พึงปรารถนาในด้านคุณธรรม ความมีประสิทธิภาพขององค์กร(Organizational effectiveness) ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารงานขององค์กรนั้นๆ ความมีประสิทธิภาพขององค์กรจะมีขึ้นได้ต้องมีเงื่อนไขที่ว่าองค์กรต้องสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ควรมีประสิทธิภาพ จึงหมายถึงความสามารถสูงสุดของหน่วยงาน มีระบบการทำงานที่สั่งสมทรัพยากรและความมั่งคั่งเก็บไว้ภายในเพื่อการขยายตัวต่อไปและเตรียมไว้สำหรับการรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดวิกฤตการณ์จากภายนอกได้ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2547 : 283)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยนั้น เอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการให้บริการการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของของรัฐบาลมาตลอดกว่า 600 ปีแล้ว นักเศรษฐศาสตร์คนสำคัญ เช่น Schultz (1982 : 29 ; อ้างถึงใน สมจิตร อุดม. 2547 : 3) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา จะทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของภาครัฐบาลสูงขึ้นเพราะมีการแข่งขันกัน ซึ่งธรรมาวุธ (2551 : 457-459) กล่าวว่า ประสิทธิภาพและคุณภาพของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบและเป้าหมายที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และประสิทธิผลของโรงเรียนไม่ได้หมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเดียว หรือความพึงพอใจในการทำงานแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายถึง การบรรลุเป้าหมายหรือบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอกและรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ดังนั้นในการบริหารหรือจัดการนั้นไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชนควรคำนึงถึงประสิทธิผลขององค์การเป็นสำคัญ นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการศึกษาด้านโครงสร้างที่กระทบต่อการศึกษาเอกชนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2542 และแก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองตามวัตถุประสงค์และมีสิทธิหน้าที่ตามบัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งหมายความว่า โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจการบริหารและจัดการศึกษา มีอำนาจในการบริหารงานเพิ่มมากขึ้นดังนั้นผู้บริหารงานโรงเรียนเอกชนจึงต้องศึกษาเรียนรู้ปัญหาและปัจจัยที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ และจากงานวิจัยของสมเกียรติ รัตนะรัต (2549 : 84) เรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในทศวรรษหน้า พบว่าการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ เพราะจะมีการแข่งขันกันรุนแรงมากขึ้น ทั้งระหว่างภาครัฐกับเอกชนและภาคเอกชนกับภาคเอกชนด้วยกันเอง รวมไปถึงการรุกคืบของการศึกษาจากต่างประเทศที่จะเข้ามาจัดการศึกษาในเมืองไทยก็จะเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้นโยบายรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยังต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

การบริหารโรงเรียนอาจกล่าวได้ว่าเป็นผลจากการกระจายอำนาจการบริหารให้กับสถานศึกษามุ่งเน้นให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระมีความคล่องตัวในการบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขึ้นกับปัจจัยบางประการที่เป็นตัวกำหนดประสิทธิผลการบริหารซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดของ Steers (1997) ที่กำหนดให้ปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การประกอบด้วยปัจจัยลักษณะองค์การปัจจัยลักษณะสภาพแวดล้อมปัจจัยลักษณะของบุคลากรและปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ วิโรจน์สารรัตน์ (2548 : 323) กล่าวว่า นักวิชาการต่างประเทศหลายท่านให้ทัศนะต่อโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Effective School) หรือความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (School Effectiveness) ว่าเป็นคำที่ยากจะให้นิยามอย่างชัดเจนว่าประกอบด้วยอะไรบ้างเป็นเรื่องที่อาจต้องมีการอภิปรายหรือถกเถียงกันได้ไม่รู้จบหากมองในทัศนะของผู้ปกครองโรงเรียนที่มีประสิทธิผลอาจหมายถึงเด็กนักเรียนฉันมีความสุขหรือไม่เด็กของฉันได้คะแนนดีหรือไม่ที่โรงเรียนมีคนที่คุณชอบและเชื่อถือหรือไม่โรงเรียนมีสภาพเป็นชุมชนหรือไม่ฉันควรให้เด็กของฉันอยู่ที่นั่นต่อไปหรือไม่คุณครูเอาใจใส่เด็กและมีความผูกพันกับภารกิจการหน้าที่ดีหรือไม่ผู้บริหารให้การสนับสนุนดีหรือไม่มุ่งการพัฒนาดีเพียงใดเป็นต้นหรือในทัศนะของผู้บริหารอาจมองว่าโรงเรียนเป็นที่นิยมหรือไม่เราเป็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่นเด็กมาเรียนโรงเรียนนี้กันหรือไม่เรามีคุณครูที่ดีหรือไม่ผู้ปกครองบ่นตำหนิหรือไม่เป็นต้นอย่างไรก็ตามมีผู้พยายามจัดองค์ประกอบที่แสดงถึงลักษณะโรงเรียนที่มีประสิทธิผลไว้หลายท่านซึ่งแม้ว่าจะเป็นแนวคิดต่างวัฒนธรรมสังคมแต่ก็ขอแนะนำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์สิ่งที่ดีที่อาจจะนำไปพัฒนาให้เกิดขึ้นในโรงเรียนได้

โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญในจังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวน56 โรงเรียนซึ่งจากการประเมินคุณภาพภายนอกโรงเรียนรอบสามในระหว่างปี พ.ศ.2554-2557 นั้นพบว่ามิโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 46.26 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาองค์การมหาชน, 2557: ออนไลน์) และสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนส่วนหนึ่งไม่ได้มาตรฐานนั้น อาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการวิจัยคาดว่าจะได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

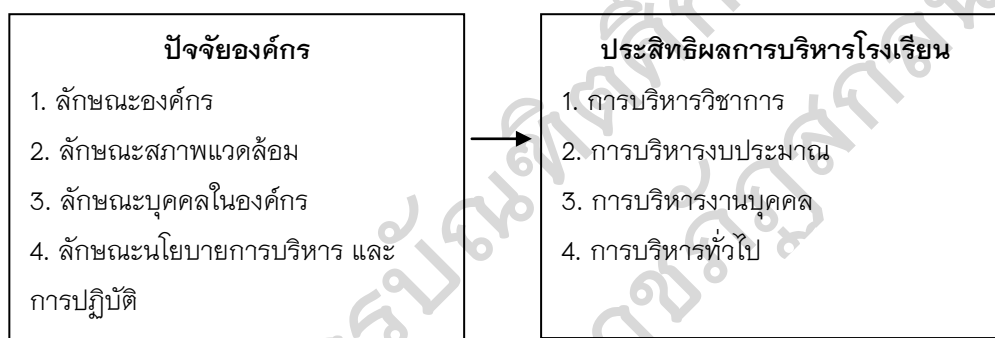
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยองค์กร ได้แก่ ลักษณะองค์กร ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคลในองค์กร และลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Steers (1997) มาสังเคราะห์ซึ่งได้กรอบแนวคิดว่าปัจจัยองค์กร 4 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะองค์กร ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคลในองค์กรและลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดใน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังกรอบแนวคิดในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 56 คน และครู จำนวน 985 คนจาก 56 โรงเรียน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด. 2557 : 24) รวมทั้งสิ้น 1,041 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 43) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเขตพื้นที่การศึกษา และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก ได้ผู้บริหารจำนวน 49 คน และครู จำนวน 245 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ปัจจัยองค์กรของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ลักษณะองค์กร ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคลากรในองค์กร และลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยประสิทธิภาพใน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

แบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 และตอนที่ 3 ประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บคืนแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 294 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตามรายละเอียด ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)
2. ปัจจัยองค์กรของโรงเรียนเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลผลค่าเฉลี่ยใช้หลักเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด(2545: 68)ช่วงระดับคะแนนเฉลี่ย 5 ช่วง
3. ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลผลค่าเฉลี่ยใช้หลักเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด(2545: 68)ช่วงระดับคะแนนเฉลี่ย 5 ช่วง
4. การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้นตอน (Stepwise multiple regression) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์กร กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย เรื่องปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดได้ดังนี้

1. ปัจจัยองค์กรของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า ปัจจัยองค์กรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัจจัยลักษณะบุคคลในองค์กร ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และลักษณะองค์กร ตามลำดับ โดยจำแนกเป็นรายปัจจัยได้ดังนี้

1.1 ลักษณะองค์กร โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการพัฒนาคความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคลากร รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายงานให้บุคลากรทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารและจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และสถานศึกษาประเมินผลการใช้เทคโนโลยีและนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาการใช้เทคโนโลยี

1.2 ลักษณะสภาพแวดล้อม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้สึที่ดีและเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบของคณะครูตามเกณฑ์โดยใช้ระบบคุณธรรม

1.3 ลักษณะบุคคลในองค์กร โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรทุ่มเทพลังงาน พลังใจ ในการทำงานเพื่อสถานศึกษา รองลงมา คือ บุคลากรมีความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุคลากรตระหนักถึงภารกิจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา และผู้บริหารโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่บุคลากร เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน

1.4 นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนกำกับ ติดตามและนิเทศการปฏิบัติงานของบุคลากร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จัดหาทรัพยากรที่ใช้ในการศึกษา

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารวิชาการการบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ โดยจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 การบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ โรงเรียนมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและโรงเรียนมีการดำเนินการวางแผนการเรียนการสอน

2.2 การบริหารงบประมาณของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการจัดทำฐานข้อมูลด้านงบประมาณ รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.3 การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการวางแผนอัตราค่าจ้างและการกำหนดตำแหน่ง และ โรงเรียนมีการสรรหา และการบรรจุแต่งตั้งบุคลากร รองลงมา คือ โรงเรียนมีการเสริมสร้างประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการให้ขวัญและกำลังใจกับบุคลากร

2.4 การบริหารทั่วไปของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นรองลงมา คือ โรงเรียนมีการดำเนินงานธุรการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีงานบริการสาธารณะ

3. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) พบว่าปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ (X_4) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดได้ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .866 และมีอำนาจของการพยากรณ์เท่ากับ ร้อยละ 75.0 เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ ปัจจัยลักษณะของบุคคลในองค์กร (X_3) ปัจจัยลักษณะองค์กร (X_1) และปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) จะมีค่าอำนาจในการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 78.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .470, .191, .128 และ .120 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .500, .185, .129 และ .123 ตามลำดับ

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = .385 + .470X_4 + .191X_3 + .128X_1 + .120X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z'_y = .500z_{x_4} + .185z_{x_3} + .129z_{x_1} + .123z_{x_2}$$

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย“ปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด”ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยองค์กรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดีที่ สุดคือ ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ดังนั้นการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านการกำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน ในการพัฒนา การจัดหาและใช้ทรัพยากร และการติดต่อสื่อสาร สามารถนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. จากผลการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือการบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ดังนั้นผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในด้านการบริหารงบประมาณ เช่น โรงเรียนควรมีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยให้ครูหรือบุคลากรทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้สึกของความเป็นเจ้าของด้วย เช่น การให้บุคลากรถือหุ้นในการบริหารงานบางส่วน การหานักเรียนและให้ส่วนแบ่งตามความเหมาะสม จัดสวัสดิการต่าง ๆ และการบริหารงานบุคคลนั้นผู้บริหารควรมีการให้ขวัญและกำลังใจ การเอาใจใส่ต่อบุคลากรในองค์กรให้มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. ควรศึกษาปัจจัยองค์กรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดเนื่องจากงานวิจัยนี้พบว่าปัจจัยองค์กรทั้ง 4 ปัจจัย สามารถทำนายประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ดได้เพียงร้อยละ 78.50 เพื่อได้ทราบปัจจัยเพิ่มเติมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ :
- โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2550.
- ดร. สุนทรายุทธ. การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2551.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.
- วิโรจน์ สารรัตน์. โรงเรียน : องค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, 2548.
- สมเกียรติ รัตนะรัต. ศึกษาแนวโน้มการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2548-2558). วิทยานิพนธ์ ค.ม. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2549.
- สมจิตร อุดม. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2547). การพัฒนาการบริหารสถานบันการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). สรุปผลการสังเคราะห์การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา. แหล่งที่มา : [http:// www. onespa. or. th/ upload/ 195/ File_ upload/ 1398_ 2097](http://www.onespa.or.th/upload/195/File_upload/1398_2097). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2557.
- Krejcie, Robert V. and Dargle, Morgan W. "Educational and Psychological Measurement," Determining Sample Size For Research Activities. 30 (3): 607– 608 1970.
- Schultz and Schultz. Schultz & Schultz Enterprises, Inc. Develop by Job engagement. [online] ที่มา : www.schultzandschultz.com/. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2557.
- Steers, R.M. Organizational Effectiveness : A Behavioral View. 3rd ed. California: Goodyear Publishing Company, 1997.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร